

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 สาระสำคัญเกี่ยวกับมาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวกในยานพาหนะประเภทต่าง ๆ สำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ	1-1
1.1 วัตถุประสงค์ในการจัดทำมาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวกในยานพาหนะประเภทต่าง ๆ	1-1
1.2 กรอบแนวคิดการพัฒนามาตรฐาน	1-2
1.3 สาระสำคัญของมาตรฐาน	1-3
1.4 ความหมายของคำศัพท์ในมาตรฐาน	1-4
1.5 กฎหมายและเอกสารอ้างอิง	1-6
 บทที่ 2 มาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับรถที่ใช้ในการขนส่งผู้โดยสารประเภทการขนส่งประจำทางและไม่ประจำทาง	 2-1
2.1 ประตูสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ	2-2
2.2 อุปกรณ์นำพาคนพิการหรืออุปกรณ์ยกวีลแชร์ขึ้นและลงจากรถ	2-3
2.3 ทางลาด	2-5
2.4 พื้นที่สำหรับจอดวีลแชร์หรืออุปกรณ์สำหรับเก็บวีลแชร์	2-7
2.5 ป้ายแสดงอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ	2-9
2.6 คู่มือการให้ความช่วยเหลือแก่คนพิการแต่ละประเภทและผู้สูงอายุสำหรับเจ้าหน้าที่ประจำรถ	2-11
2.7 คู่มือแปลภาษาหรือป้ายสัญลักษณ์ภาษาสำหรับเจ้าหน้าที่ประจำรถเพื่อใช้สื่อสารกับคนพิการ	2-12
2.8 เจ้าหน้าที่ประจำรถซึ่งผ่านการฝึกอบรมและมีคุณสมบัติตรงกับความต้องการของคนพิการแต่ละประเภทและผู้สูงอายุ	2-14
2.9 การประกาศแจ้งชื่อสถานีถัดไปสำหรับคนพิการทางการเห็น และตัวอักษรไฟวิ่งหรือป้ายบอกชื่อสถานีถัดไปสำหรับคนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย	2-14
2.10 ที่นั่งสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ	2-15
2.11 ห้องน้ำสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ	2-15

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 มาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับรถยนต์สาธารณะและรถยนต์บริการตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์	3-1
3.1 อุปกรณ์นำพาคนพิการหรืออุปกรณ์ยกวีลแชร์ขึ้นและลงจากรถ	3-1
3.2 พื้นที่สำหรับจอดวีลแชร์หรืออุปกรณ์สำหรับเก็บวีลแชร์	3-4
3.3 คู่มือแปลภาษาหรือป้ายสัญลักษณ์ภาษาสำหรับเจ้าหน้าที่ประจำรถเพื่อใช้สื่อสารกับคนพิการ	3-6
บทที่ 4 มาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับรถไฟตามกฎหมายว่าด้วยการจัดวางการรถไฟและทางหลวง	4-1
4.1 อุปกรณ์นำพาคนพิการหรืออุปกรณ์ยกวีลแชร์ขึ้นและลงจากรถไฟ	4-2
4.2 ทางลาด	4-3
4.3 พื้นที่สำหรับจอดวีลแชร์หรืออุปกรณ์สำหรับเก็บวีลแชร์	4-5
4.4 ที่นั่งสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ	4-6
4.5 ห้องน้ำสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ	4-8
4.6 ห้องนอนสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ	4-11
4.7 ป้ายแสดงอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ	4-12
4.8 คู่มือการให้ความช่วยเหลือแก่คนพิการแต่ละประเภทและผู้สูงอายุสำหรับเจ้าหน้าที่ประจำรถไฟ	4-14
4.9 คู่มือแปลภาษาหรือป้ายสัญลักษณ์ภาษาสำหรับเจ้าหน้าที่ประจำรถไฟเพื่อใช้สื่อสารกับคนพิการ	4-15
4.10 ป้ายสัญลักษณ์รูปคนพิการและผู้สูงอายุติดไว้บริเวณตัวรถไฟด้านนอกเพื่อให้คนพิการและผู้สูงอายุทราบว่ารถไฟที่จัดให้มีอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ	4-16
4.11 การประกาศแจ้งชื่อสถานีถัดไปสำหรับคนพิการทางการเห็น และตัวอักษรไฟวิ่งหรือป้ายบอกชื่อสถานีถัดไปสำหรับคนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย	4-16
4.12 เจ้าหน้าที่ประจำรถไฟซึ่งผ่านการฝึกอบรมและมีคุณสมบัติตรงกับความต้องการของคนพิการแต่ละประเภทและผู้สูงอายุ	4-17
4.13 ประตูสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ	4-18

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 มาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับรถไฟฟ้า	5-1
ตามกฎหมายว่าด้วยการรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย	
5.1 พื้นที่สำหรับจอดวีลแชร์หรืออุปกรณ์สำหรับเก็บวีลแชร์	5-2
5.2 ที่นั่งสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ	5-3
5.3 ป้ายแสดงอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ	5-5
5.4 คู่มือการให้ความช่วยเหลือแก่คนพิการแต่ละประเภทและผู้สูงอายุสำหรับเจ้าหน้าที่ประจำรถไฟฟ้า	5-7
5.5 คู่มือแปลภาษาหรือป้ายสัญลักษณ์ภาษาสำหรับเจ้าหน้าที่ประจำรถไฟฟ้าเพื่อใช้สื่อสารกับคนพิการ	5-8
5.6 ป้ายสัญลักษณ์รูปคนพิการและผู้สูงอายุติดไว้บริเวณตัวรถด้านนอกเพื่อให้คนพิการและผู้สูงอายุทราบว่าป็นรถไฟฟ้าที่จัดให้มีอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ	5-9
5.7 การประกาศแจ้งชื่อสถานีถัดไปสำหรับคนพิการทางการเห็น และตัวอักษรไฟวิ่งหรือป้ายบอกชื่อสถานีถัดไปสำหรับคนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย	5-10
5.8 เจ้าหน้าที่ประจำรถไฟฟ้าซึ่งผ่านการฝึกอบรมและมีคุณสมบัติตรงกับความต้องการของคนพิการแต่ละประเภทและผู้สูงอายุ	5-10

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 6 มาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับเรือโดยสาร	6-1
ตามกฎหมายว่าด้วยการเดินเรือในน่านน้ำไทย	
6.1 อุปกรณ์นำพาคนพิการหรือวีลแชร์ขึ้นและลงจากเรือโดยสาร	6-2
6.2 ทางลาด	6-4
6.3 ทางขึ้นและลงเรือโดยสารสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ	6-5
6.4 พื้นที่สำหรับจอดวีลแชร์หรืออุปกรณ์สำหรับเก็บวีลแชร์	6-6
6.5 ป้ายแสดงจำนวนที่นั่งสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ	6-7
6.6 ที่นั่งสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ	6-8
6.7 ทางเดินภายในเรือโดยสารสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ	6-9
6.8 บันไดสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ	6-10
6.9 ห้องน้ำสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุสำหรับเรือโดยสารที่มีขนาดเกินกว่าหกสิบตันกรอส	6-11
6.10 ห้องนอนสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุสำหรับเรือโดยสารที่มีห้องนอน	6-14
6.11 ป้ายแสดงอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ	6-15
6.12 คู่มือการให้ความช่วยเหลือแก่คนพิการแต่ละประเภทและผู้สูงอายุสำหรับเจ้าหน้าที่ประจำเรือโดยสาร	6-18
6.13 คู่มือแปลภาษาหรือป้ายสัญลักษณ์ภาษาสำหรับเจ้าหน้าที่ประจำเรือเพื่อใช้สื่อสารกับคนพิการ	6-19
6.14 การประกาศแจ้งข้อห้ามเทียบเรือถัดไปสำหรับคนพิการทางการเห็น และตัวอักษรไฟวิ่งหรือป้ายบอกข้อห้ามเทียบเรือถัดไปสำหรับคนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย	6-20
6.15 เจ้าหน้าที่ประจำเรือโดยสารซึ่งผ่านการฝึกอบรมและมีคุณสมบัติตรงกับความต้องการของคนพิการแต่ละประเภทและผู้สูงอายุ	6-20

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 7 มาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับอากาศยานขนส่ง	7-1
ตามกฎหมายว่าด้วยการเดินอากาศ	
7.1 ลิฟต์แบบแท่นยกสำหรับนำพาคนพิการและผู้สูงอายุหรือวีลแชร์ขึ้นและลงจากอากาศยาน	7-2
7.2 ที่นั่งสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ	7-4
7.3 ห้องน้ำสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ	7-5
7.4 ป้ายแสดงอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ	7-6
7.5 คู่มือแนะนำการใช้บริการอากาศยานสำหรับคนพิการแต่ละประเภท	7-7
7.6 คู่มือการให้ความช่วยเหลือแก่คนพิการแต่ละประเภทและผู้สูงอายุสำหรับเจ้าหน้าที่ประจำอากาศยาน และเจ้าหน้าที่ให้บริการภาคพื้นของอากาศยานนั้น	7-7
7.7 คู่มือแปลภาษา หรือป้ายสัญลักษณ์ภาษาสำหรับเจ้าหน้าที่ดูแลประจำอากาศยานเพื่อใช้สื่อสารกับคนพิการ	7-8
7.8 การประกาศเตือนสำหรับคนพิการทางการเห็น และตัวอักษรไฟวิ่งหรือป้ายแสดงความหมายสำหรับคนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย	7-9
7.9 เจ้าหน้าที่ดูแลประจำอากาศยานและเจ้าหน้าที่ให้บริการภาคพื้นของอากาศยานนั้นซึ่งผ่านการฝึกอบรมและมีคุณสมบัติตรงกับความต้องการของคนพิการแต่ละประเภทและผู้สูงอายุ	7-10
7.10 วีลแชร์ประจำอากาศยาน	7-10
7.11 ช่องเก็บสัมภาระ	7-11

ภาคผนวก

- เอกสารและแหล่งข้อมูลอ้างอิง
- รายชื่อผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
- คณะที่ปรึกษาโครงการศึกษาจัดทำมาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวกและการให้บริการภาคขนส่งสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ

สารบัญรูป

	หน้า
รูปที่ 2.1 – 1 ตัวอย่างประตูสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ	2-2
รูปที่ 2.2 – 1 ตัวอย่างอุปกรณ์นำพาคนพิการหรืออุปกรณ์ยกวีลแชร์	2-4
รูปที่ 2.2 – 2 อุปกรณ์นำพาคนพิการหรืออุปกรณ์ยกวีลแชร์	2-4
รูปที่ 2.3 – 1 ลักษณะทางลาดชัน 1:8	2-6
รูปที่ 2.3 – 2 ลักษณะทางลาดชัน 1:3	2-7
รูปที่ 2.4 – 1 ตัวอย่างพื้นที่สำหรับจอดวีลแชร์	2-8
รูปที่ 2.5 – 1 ตัวอย่างป้ายแสดงอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ	2-10
รูปที่ 2.5 – 2 ขนาดของป้ายสัญลักษณ์	2-10
รูปที่ 2.5 – 3 การติดตั้งป้ายที่มีอักษรเบรลล์	2-11
รูปที่ 2.6 – 1 ตัวอย่างคู่มือการให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกแก่คนพิการแต่ละประเภท และผู้สูงอายุ สำหรับหน่วยงานที่ให้บริการภาคขนส่ง	2-12
รูปที่ 2.7 – 1 ตัวอย่างคู่มือแปลภาษาหรือป้ายสัญลักษณ์ภาษาสำหรับหน่วยงานที่ให้บริการภาคขนส่ง	2-13
รูปที่ 2.7 – 2 ตัวอย่างป้ายสัญลักษณ์ภาษาสำหรับหน่วยงานที่ให้บริการภาคขนส่ง	2-13
รูปที่ 2.11 – 1 ตัวอย่างห้องน้ำสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ	2-16
รูปที่ 2.11 – 2 การติดตั้งอุปกรณ์และสุขภัณฑ์สำหรับห้องน้ำคนพิการและผู้สูงอายุ	2-17
รูปที่ 2.11 – 3 การติดตั้งอุปกรณ์และสุขภัณฑ์สำหรับห้องน้ำคนพิการและผู้สูงอายุ	2-17
รูปที่ 3.1 – 1 ตัวอย่างอุปกรณ์นำพาคนพิการหรืออุปกรณ์ยกวีลแชร์สำหรับบริเวณประตูท้าย	3-2
รูปที่ 3.1 – 2 ตัวอย่างอุปกรณ์นำพาคนพิการหรืออุปกรณ์ยกวีลแชร์สำหรับบริเวณประตูข้าง	3-2
รูปที่ 3.2 – 1 ตัวอย่างพื้นที่สำหรับจอดวีลแชร์กรณีเข้าด้านท้ายรถยนต์สาธารณะและตัวอย่างอุปกรณ์สำหรับยี่ดวีลแชร์	3-5
รูปที่ 3.2 – 2 ตัวอย่างขนาดของป้ายสัญลักษณ์	3-5
รูปที่ 3.3 – 1 ตัวอย่างคู่มือแปลภาษาหรือป้ายสัญลักษณ์ภาษาสำหรับหน่วยงานที่ให้บริการภาคขนส่ง	3-6
รูปที่ 3.3 – 2 ตัวอย่างป้ายสัญลักษณ์ภาษาสำหรับหน่วยงานที่ให้บริการภาคขนส่ง	3-6
รูปที่ 4.1 – 1 ตัวอย่างอุปกรณ์นำพาคนพิการและผู้สูงอายุหรืออุปกรณ์ยกวีลแชร์	4-2
รูปที่ 4.2 – 1 ลักษณะทางลาด	4-4
รูปที่ 4.3 – 1 ตัวอย่างพื้นที่สำหรับจอดวีลแชร์	4-6
รูปที่ 4.4 – 1 ตัวอย่างที่นั่งสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ	4-7
รูปที่ 4.4 – 2 ตัวอย่างป้ายสัญลักษณ์ที่ใช้กับอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก	4-7

สารบัญรูป (ต่อ)

	หน้า
รูปที่ 4.5 – 1 ตัวอย่างห้องน้ำสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ	4-9
รูปที่ 4.5 – 2 การติดตั้งอุปกรณ์และสุขภัณฑ์สำหรับห้องน้ำคนพิการและผู้สูงอายุ	4-10
รูปที่ 4.5 – 3 การติดตั้งอุปกรณ์และสุขภัณฑ์สำหรับห้องน้ำคนพิการและผู้สูงอายุ	4-10
รูปที่ 4.6 – 1 ตัวอย่างพื้นที่ภายในห้องนอนที่สามารถรองรับคนพิการและผู้สูงอายุ	4-11
รูปที่ 4.7 – 1 ตัวอย่างป้ายแสดงอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ	4-12
รูปที่ 4.7 – 2 ตัวอย่างขนาดของป้ายสัญลักษณ์	4-13
รูปที่ 4.7 – 3 การติดตั้งป้ายที่มีอักษรเบรลล์	4-13
รูปที่ 4.8 – 1 ตัวอย่างคู่มือการให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกแก่คนพิการแต่ละประเภทและผู้สูงอายุ สำหรับหน่วยงานที่ให้บริการภาคขนส่ง	4-14
รูปที่ 4.9 – 1 ตัวอย่างคู่มือแปลภาษาหรือป้ายสัญลักษณ์ภาษาสำหรับหน่วยงานที่ให้บริการภาคขนส่ง	4-15
รูปที่ 4.9 – 2 ตัวอย่างป้ายสัญลักษณ์ภาษาสำหรับหน่วยงานที่ให้บริการภาคขนส่ง	4-15
รูปที่ 4.10 – 1 ตัวอย่างป้ายสัญลักษณ์รูปคนพิการและผู้สูงอายุติดไว้บริเวณตัวรถไฟด้านนอก	4-16
รูปที่ 5.1 – 1 ตัวอย่างพื้นที่สำหรับจอดวีลแชร์	5-2
รูปที่ 5.2 – 1 ตัวอย่างที่นั่งสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ	5-4
รูปที่ 5.2 – 2 ตัวอย่างป้ายสัญลักษณ์ที่ใช้กับอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก	5-4
รูปที่ 5.3 – 1 ตัวอย่างป้ายแสดงอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ	5-5
รูปที่ 5.3 – 2 ตัวอย่างขนาดของป้ายสัญลักษณ์	5-6
รูปที่ 5.3 – 3 การติดตั้งป้ายที่มีอักษรเบรลล์	5-6
รูปที่ 5.4 – 1 ตัวอย่างคู่มือการให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกแก่คนพิการแต่ละประเภทและผู้สูงอายุ สำหรับหน่วยงานที่ให้บริการภาคขนส่ง	5-7
รูปที่ 5.5 – 1 ตัวอย่างคู่มือแปลภาษาหรือป้ายสัญลักษณ์ภาษาสำหรับหน่วยงานที่ให้บริการภาคขนส่ง	5-8
รูปที่ 5.5 – 2 ตัวอย่างป้ายสัญลักษณ์ภาษาสำหรับหน่วยงานที่ให้บริการภาคขนส่ง	5-8
รูปที่ 5.6 – 1 ตัวอย่างป้ายสัญลักษณ์รูปคนพิการและผู้สูงอายุติดไว้บริเวณตัวรถไฟฟ้าด้านนอก	5-9
รูปที่ 6.1 – 1 ตัวอย่างอุปกรณ์นำพาคนพิการและผู้สูงอายุ และระบบป้องกันวีลแชร์เคลื่อนที่	6-3
รูปที่ 6.2 – 1 ตัวอย่างลักษณะทางลาด	6-5
รูปที่ 6.3 – 1 ตัวอย่างทางขึ้นและลงเรือ พื้นที่รอคอย สำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ	6-6
รูปที่ 6.4 – 1 ตัวอย่างพื้นที่สำหรับจอดวีลแชร์	6-7
รูปที่ 6.6 – 1 ตัวอย่างที่นั่งสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ	6-8
รูปที่ 6.6 – 2 ตัวอย่างป้ายสัญลักษณ์ที่ใช้กับอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก	6-9

สารบัญรูป (ต่อ)

	หน้า
รูปที่ 6.7 – 1 ตัวอย่างทางเดินและพื้นที่สำหรับการหมุนวีลแชร์ภายในเรือสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ	6-10
รูปที่ 6.8 – 1 ตัวอย่างบันไดสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ	6-11
รูปที่ 6.9 – 1 ตัวอย่างห้องน้ำสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ	6-13
รูปที่ 6.9 – 2 การติดตั้งอุปกรณ์และสุขภัณฑ์สำหรับห้องน้ำคนพิการและผู้สูงอายุ	6-13
รูปที่ 6.9 – 3 การติดตั้งอุปกรณ์และสุขภัณฑ์สำหรับห้องน้ำคนพิการและผู้สูงอายุ	6-14
รูปที่ 6.10 – 1 ตัวอย่างพื้นที่ภายในห้องนอนที่สามารถรองรับคนพิการและผู้สูงอายุ	6-15
รูปที่ 6.11 – 1 ตัวอย่างป้ายแสดงที่นั่งสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ	6-16
รูปที่ 6.11 – 2 ตัวอย่างขนาดของป้ายสัญลักษณ์	6-17
รูปที่ 6.11 – 3 การติดตั้งป้ายที่มีอักษรเบรลล์	6-17
รูปที่ 6.12 – 1 ตัวอย่างคู่มือการให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกแก่คนพิการแต่ละประเภทและผู้สูงอายุ สำหรับหน่วยงานที่ให้บริการภาคขนส่ง	6-18
รูปที่ 6.13 – 1 ตัวอย่างคู่มือแปลภาษาหรือป้ายสัญลักษณ์ภาษาสำหรับหน่วยงานที่ให้บริการภาคขนส่ง	6-19
รูปที่ 7.1 – 1 ตัวอย่างลิฟต์แบบแท่นยกสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุหรือวีลแชร์	7-3
รูปที่ 7.4 – 1 ขนาดของป้ายสัญลักษณ์	7-7
รูปที่ 7.6 – 1 ตัวอย่างคู่มือการให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกแก่คนพิการแต่ละประเภทและผู้สูงอายุ สำหรับหน่วยงานที่ให้บริการภาคขนส่ง	7-8
รูปที่ 7.7 – 1 ตัวอย่างคู่มือแปลภาษาหรือป้ายสัญลักษณ์ภาษาสำหรับหน่วยงานที่ให้บริการภาคขนส่ง	7-9
รูปที่ 7.7 – 2 ตัวอย่างป้ายสัญลักษณ์ภาษาสำหรับหน่วยงานที่ให้บริการภาคขนส่ง	7-9
รูปที่ 7.10 – 1 ตัวอย่างวีลแชร์ประจำอากาศยาน	7-10